

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Красен Стефанов Станчев

Научен ръководител на дисертационен труд на тема

„Административна реформа в условията на финансова криза в Гърция”

за присъждане на образователната и научната степен „доктор” на **Йоанис Георгиос Яковидис**, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „**Публична администрация**” към **Философски факултет** на **Софийски университет СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ**, която ще се проведе на 11 юли 2019 год.

(съгласно заповед № 38-244/21.05.2019 г. на Ректора на СУ „**СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ**”)

I. Предистория на дисертацията и предизвикателствата, свързани с нея

1. Определянето на темата се основаваше на констатацията, че ролята на държавната служба изобщо във възникването на дългови кризи изобщо, а и на Гърция в частност, почти никога не е била тълкуванията и анализите на тези исторически епизоди. Тогава не можех да повярвам на докторанта, но намерих само една публикация в САЩ, която споменава тази връзка, но само сравнявайки броя на държавните служители в Гърция и някои други страни в края на XIX век.

2. Оттогава досега това си остане единствената такава публикация, доколкото мога да съдя. Междувременно докторантът публикува четири статии в Гърция по темата. Те са използвани в дисертационен труд. Обстоятелството, че видяха бял свят именно там, доказва, че изборът на темата беше правилен.

3. Освен обзора на огромната литература върху съвременната дългова криза на южната съседка на България и необходимостта да се проследят различни политически периоди, допринесли за нея, работата върху дисертацията се натъква и на едно специфично обстоятелство.

Кризата и подходите към преодоляването ѝ, а в последствие и оценките на свършеното, непрекъснато поднасяха изненади. Дори след като трудът бе завършен, сегашното правителство на страната, което я изведе от несъстоятелност и бе поздравено от кредиторите и ЕС, в лицето на неговия премиер обяви в началото на 2019 г. набор политически намерения, които с голяма вероятност могат да предизвикат ново спране на плащанията.

4. Особено предизвикателство бе и огромното богатство на мнения и планове за реформи на публичните финанси и администрация на Гърция, разработвани през годините както от първокласни гръцки икономисти и социални мислители, така и от водещи специалисти от цял свят. Като член на ОИСР, оценките на държава, икономика и публична администрация през годините са постоянен предмет на анализ, обзори и препоръки от страна на най-добри специалисти в света. Проблемът е в това, че почти нищо от тези препоръки и планове не се осъществява.

5. Според мен това обстоятелство създаде особено емоционално напрежение у докторанта, който естествено изпитваше дълбоко лично разочарование от факта, че нещата, въпреки добрите и ползотворни идеи, не се подобряват. Понякога това негово настроение си личеше в текста на дисертационния труд. Следи от емоции има и в окончателния текст.

II. Оценка на дисертационния труд

Сега дисертацията е 280 страници, когато бе одобрена на вътрешна защита тя бе 440 без списъка литература и приложенията.

Аз приемам самооценката на докторанта на приносните моменти в дисертацията. За собствена яснота и сведение на членовете на уважаемото научно жури и колегите, аз бих ти резюмирал по следния начин:

1. Безусловна актуалност на подхода и изложението.
2. Нетривиално съчетание на политикономически, исторически, политологически и социално-философски анализ.
3. Успех в свързването на обзора и анализа на действието на над дузина основни фактора, които разкриват връзката на дълговата криза на съвременна Гърция и дълговите кризи на историческа Гърция с а) историческите развития на държавата, б) политическите цикли след падането на Хунтата в среда на 1970-те години и в) ролята на държавните разходи и публична администрация в зараждането на тези кризи.

4. Умело представяне на статистическите свидетелства за оценките на автора, включващи парична, стопанска политика, резултати в областта на конкурентността и сравнение с широка „референтна“ група аналогични исторически държавни фалити на други страни от цял свят, с акцент върху положението на страни от ЕС, подобни на Гърция.
5. Доколкото ролята на публичната администрация зависи от множество социално-политически фактори, докторантът успява да покаже и тяхното действие – приноса на феномени като държавна собственост, сива икономика, традиции в плащането на данъци, свърхрегулиране, съревнование за привилегии, корупция и неефективност на социалната политика.
6. Централната банка на Гърция, банковата система и финансовата политика са представени също в средата на политическо съревнование, което често се оказва една от причините за лошото управление на публичните финанси на страната.

Към казаното бих добавил и преодоляването на едно господстващо настроение в гръцката, а и не само гръцката, според което кредиторите представляват „интересите на великите сили“ в ущърб на тези на гръцкото население. Тома настроени е известно дори на незапознатите в детайли с политическия и исторически контекст на страната. Докторантът успява да реконструира и отдели действието на вътрешните и външните фактори на съвременния и историческите фалити на своята страна.

III. Научната и приложна полза от дисертационния труд

Работата на Яковидис може да бъде основа за самостоятелна изследователска програма по темата на дисертацията както за Гърция, така и за други страни. Изобщо подходът към темата е плодотворен.

Естествено е част от дисертацията да бъде популяризирана в Гърция във вид на предупреждение какво не трябва да се предприема в областта на публичните финанси и как да се реформира държавната администрация.

В момента обаче не е ясно дали не особено ползотворните традиционни похвати на управление няма да се повторят в близко бъдеще. Затова, струва ми се, най-същественото приложение на резултатите от анализите от анализа би било съставянето на списък препоръки от типа „Не реформирай това, което е постигнато след 2015 г.“

Едва по-късно и на тази основа би могло да се състави позитивен списък на необходимите реформи. Нищо, че голяма част от тях, както стана дума, вече по един или друг повод са били формулирани.

IV. Заключение

Надявам се тези бележки да помогнат на журито в оценката на труда на докторанта според достойнствата, които според мен определени са на лице.

Планирана е още една публикация по темата, аз препоръчвам публикациите да са поне две и една отделно – на английски.

Доц. д-р Красен Станчев

24 юни 2019 г.

София